

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROŠKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Politično in gospodarsko društvo, Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. — Posamezna številka 15 grošev.
Stane četrletno: 1 S 50 g; celoletno: 6 S — g
Za Jugoslavijo
četrletno: Din. 25.—; celoletno: Din. 100.—

Kako bodimo narodni?

Ne da se tajiti, da se v zadnjem petletju vrši v našem ljudstvu velik notranji preokret: naš narodni idealizem se vedno bolj ukoreninja v svet katoliškega idealizma. S tem zadobiva naša manjšina tla, ki jih ne bo mogla zrušiti ali premakniti nobena burja in nobena še tako zvita nakana. Dobro in prav je tako za manjšino, ki ji slejkoprej preti naravna in hotena asimilacija in se te z golj materielnimi sredstvi ne more ubraniti. Tudi uči desetletje narodno-manjšinskega boja, naj vodijo manjšine svoj boj proti raznarodovanju v prvo s svojimi odpornimi silami in šele v drugo naj se zanašajo na pomoč mednarodne zaščite in raznih posredovalnih akcij. Kod naj torej najde naša mala in uboga manjšina odporne sile, če ne v svetu idej in idealizma?

Dosedanje petletje je stalo v znamenju načelnega razčiščevanja in v glavnem je to delo dovršeno v toliko, da je katoliška slovenska misel dokazala polno svojo upravičenost in tudi zmogljivost zastopstva naših narodnih interesov. Sedaj vstaja pred nami druga naloga, velika in vzvišena, katere dobra rešitev šele postane jamstvo srečnejše naše bodočnosti. Ta naloga je v **gojitvi in poglobitvi slovenske samobiti**, postavljene na katoliška tla. Predvsem je ta naloga poverjena posvetnemu in duhovniškemu izobraženstvu, pa tudi vsem ostalim, katerim je izročeno katerokoli varstvo narodnih interesov.

Katoliško živlensko gledanje ni nikakor in na noben način brezнародno, marveč utemeljuje narodno bistvo na podlagi božjega in naravnega prava. Iz katoliškega gledanja so narodi božje družinice in kot tak jih mora vsak posameznik priznavati in spoštovati. Na temelju naravne narodne samobiti so zgrajene tudi najvišje ideje verstva in npravnosti, ki segajo preko naravnih mej naroda, kraja, časa, in vesoljstva v nadnaravni božji svet. Tisoč- in tisočletno narodno izročilo jih štiti, vsa pestrost narodnega življenja jih obdaja in varuje, v naravni narodni obliki so šele dostopne in uporabne množicam. Le malo uspešen je vsak, tudi verski pouk in le malo izdatna je vzgoja razuma in srca, ki prezre svojstvenost narodne duše, posebnost narodnega čustvovanja in mišljenja, svojevrstnost narodnega doživljanja. Zahteva po materinščini v cerkvi in šoli ni zato nikak izraz narodne sebičnosti, marveč je po božjem in naravnem pravu utemeljena zahteva.

Ker je narod božja stvar, ne moreta biti pregrešna ne narodna samozavest in ne narodni ponos. Samoobsebi umevno je potem, da so zdravi tudi vsi pojavi narodnega življenja, ki streme za obogatitvijo narodne duše, tako stremenje po izobrazbi in sploh po krepitvi vseh pozitivnih narodnih sil. Glavno pravilo je le to, da tako delo ne nasprotuje večnim živlenskimi zakonom. Eni in isti so ti zakoni za posameznika, narod in človeštvo, v njihovem jedru jih izraža že sama beseda „religija“, ki pomeni povezanost z Bogom in po njem z družino narodov na zemlji. Le prejasen je uk izza zadnje vstaje v naši deželi, da vodi ne-

značajnost v nadnaravnem dosledno tudi v neznačajnost v naravnem, s čemer smo tudi sredi problema narodne nezavednosti v našem rodu.

Potreba še jačjega in zavestnejšega poudarka slovenske samobiti bo v bodoče čim nujejša. Ne gre tu toliko za poudarek v praznih frazah in megleh zahtevah, marveč najprej in najbolj v podvojenem in potrojenem delu na polju narodne prosvete in narodnega gospodarstva. Gre za konsolidacijo vsega slovenskega naroda, zavednega in nezavednega, za izoblikovanje in ureditev vse v našem narodu speče moralne sile, brez katere so prazne vsaktere zahteve in želje do vlade in dr-

žave. Šele potem je na zvezni vladi, da v svoj prid in v našo dobrobit ukine ves dosedanji sistem raznarodovanja in ponemčevanja v deželi ter ukrene v svojem delokrogu vse, da pride končno tudi slovenski svet pri večinskem narodu v deželi do spoštovanja in upoštevanja, ki ga zasluži po svoji notranji sili in vrednosti.

Naj nas na tej bodoči poti ne ovirajo očitki „hlapčevstva“ od ene in ne očitki „nacionalnega šovinizma“ od druge strani. Ob času dokažemo prvim in drugim, da nas je na tej bodoči poti vodila le iskrenost za narodno dobrobit in resnično spoštovanje do države, kateri pripadamo. -ro.

Svet v dveh taborih.

Zadnja časopisna poročila govorijo o poostitvi odnošajev med Japonsko in Rusijo. Črnogledi celo poročajo o vedno bolj naraščajoči nevarnosti vojnega izbruha, ja, njegovi neizbežnosti. Japonska že davno ne šteti z izpadi proti ruskemu sosedu in se pri tem zanaša na svojo po najmodernejšem evropskem vzorcu urejeno vojsko, na svojo sijajno razvito industrijo in na bojaželjnost svojega ljudstva, končno še na pomoč nekaterih evropskih držav. Že začetkom tega leta je bila napetost na vzhodu tolika, da se je zdela mirna poravnana medsebojnega spora obeh držav nemogoča. Tudi zadržanje sovjetske Rusije nikakor ne kaže znakov bojazljivosti in umikanja. Srditost govorov sovjetskih mogotcev na januarskem zborovanju komunistične stranke v Moskvi da sklepajo, da sovjeti nikakor ne bodo voljno predajali zastonj svojo posest in svoj dosedanji vpliv na skrajnem vzhodu ob Kitajski. A ne Rusija, Japonska ima danes v rokah odločitev o bodočem razpletanju napetega položaja v miru ali vojni.

Moti se, kdor meni, da tiče vzhodnoazijski spor samo neposredno prizadeti državi Japonsko in Rusijo. Le preveč je svet v svoji usodi medsebojno povezan po najraznoličnejših idejnih in gospodarskih vezeh. Japonsko ruski spor postaja danes svetovna zadeva in zdi se, da se začenjajo ob njem države celega sveta vedno jasneje in vidneje ločiti v dva velika tabora: v **tabor pristašev kapitalistične in imperialistične Japonske in v tabor prijateljev sovjetske Rusije in ruskega naroda**. Dobro je znala ruska sovjetska diplomacija izrabiti razpad evropske mednarodne vzajemnosti. Po svojem zvitem in neutrudljivem komisarju Litvinovu se je v zadnjem

času močno približala bloku Francije in njenih zavezniških držav ter sklepa danes z njimi pogodbe političnega prijateljstva. Vedela si je celo priboriti naklonjenost Zedinjenih držav Amerike in si zagotoviti njihovo pomoč v slučaju spopada z Japonsko. Pa tudi Japonska ni gledala prekrižanih rok krčevitih naporov sovjetske diplomacije, da vrže svojo mrežo čez celi svet. Mogočna Anglija, ki je v vedno večjih skrbih za nemirne svoje vzhodne kolonije in ki dobro zna ceniti tesne gospodarske vezi z japonsko sosedo, ji je že obljubila svojo pomoč. S simpatijami zasledujeta Italija in Nemčija naraščajočo japonsko bojaželjnost in ne zgolj iz načelnega sovraštva proti boljševizmu, marveč tudi iz preprostejših gmotnih razlogov prožita roko Japonski. Poljska se baš vsled dalekosežnosti takega prijateljstva še danes ni jasno odločila za Italijo ali Francijo. Iz vidika italo-nemškega prijateljstva v sporu daljnega vzhoda je tudi avstrijsko vprašanje že rešeno in postaja zato vedno bolj podrejenega značaja.

Morda se bo ob rusko-japonskem sporu docela razjasnil zamotan svetovni položaj. Vedno verjetnejši je videz, da se bo ob tem sporu svet kočno-veljavno razdelil v dva tabora, ki si zaprisežeta boj na življenje in smrt. Cilj obeh je taisti: zavladati svetu in ga preustrojiti in prikrojiti po svoje. Tudi pota obeh si sličejo, v kolikor sta si složna: v nasilju in brezpogojnosti. Pa saj sta oba sinova taistega očeta. **Ali nista fašizem in komunizem porojena iz tako silnega in nasilnega samo-posvetnjaštva ali materializma?** Že enkrat je le-ta v zadnjem stoletju zaigral svojo igro z usodo sveta. Morda se danes že pričinja druga igra; v kartah prvih dveh so stare barve nacionalne in gospodarske sebičnosti. Izid tudi te igre je jasen.

Kljub „dobremu delu“ vlade raste v Nemčiji vrsta nezadovoljnih. Nedeljske volitve za Hitlerja so prinesle porast protihitlerjskih glasov za 5 odstotkov na 4.400.000, za Hitlerja je glasovalo 44.491.000 oseb. Slednje število vsekakor predstavlja še vedno ogromno vrsto nemškega ljudstva, ki se je s položajem dobre ali slabe volje sprijaznilo. „Da izgubimo samo en glas v primeri z 12. novembrom, bo inozemstvo triumfiralo“, je izjavil Goebbels na svojem velikem propagandnem zborovanju. Iz inozemskih poročil o nedeljskih volitvah pa je razbirati preje še podvojeno skrb za nadaljni razvoj v Nemčiji kot pa zmagošlavje.

Novice iz Avstrije. Vicekancler Štarhemberg je imenoval kanclerja dr. Schuschnigga za svojega namestnika v domovinski fronti. — Generalni ravnatelj avstrijske veleindustrijske družbe Alpine Montan je bil vsled podpiranja vstašev kaznovan v povrnitev stroškov celotne štajerske hitlerjanske

vstaje. Kazen znaša 349.000 šil. — Vlada je razpuščila v vseh državah landbundovske čete Bauernwehra in jih razorožila. — V Solnogradu bo še v jeseni otvorena katoliška univerza z modroslovno fakulteto. Ustanovitev tega zavoda je bila že želja umrlega kanclerja, letošnji solnograški visokošolski dnevi so dovedli do sklepa, ki ga je potrdil tudi prezident Miklas. — Štrhemberg je nedavno bival v Italiji, kjer je proučeval italijanski varnostni aparat. Ta teden pa se je podal v Florenco k Mussoliniju tudi kancler dr. Schuschnigg, da se z njim pogovori o mednarodnem položaju in o vprašanjih zadevajajočih Italijo in Avstrijo. — Vlada je zaprosila velesile, da ji dovolijo zvišanje redne vojske na 60.000 mož. — Najvažnejše iz dežele: Viceprezident dež. zbora Grossauer je bil imenovan za državnega tajnika za delavsko zaščito in je svojo službo že nastopil. — Novi ravnatelj urada dež. vlade dvorni svetnik Krvza Gersch je svojo službo že nastopil.

Hindenburgov testament. Umrli feldmaršal in prezident je zapustil oporoko, v kateri govori na svoj narod. Prvi del je bil pisan v letu 1919 in v njem bodri nemški narod, naj ne obupava nad svojo usodo, ampak naj se dvigne k rasti, ki ji ne bo konca. V drugem delu slavi nemško vojsko ter nagovarja nemško mladino: Mladina, bodi pripravljena, da daš za mir in slavo svoje dežele tudi najdražje, kar imaš! Zahvaljuje se previdnosti, da mu je ob njegovem življenjskem večeru dala videti zopetni podvig naroda. „Ko poneha vihar, bomo videli spet samo eno skalo, ki ni omajana, to je nemška cesarska družina.“

Socialisti in komunisti proti fašizmu. Francoski socialisti in komunisti so sklenili pogodbo, po kateri bodo enotno postopali proti fašizmu. Pogodba, ki jo je odobrilo vrhovno socialistično vodstvo v Amsterdamu in vodstvo sovjetov v Moskvi, je postala vzor za slično postopanje po vseh državah sveta. Socialisti in komunisti štirih drugih držav so se že pridružili.

Stara pesem o orožju. Listi poročajo, da pripravljajo Anglija veliko reformo svoje vojske. Izvežbana bo za obrambo domovine zlasti pred napadi iz zraka, opremljena bo z najmodernejšimi topovi, reflektorji, avtomatskimi puškami in lahкими strojnimi. Vse bo motorizirano: bataljoni, kanoni in tanki. — Istočasno je odredil vojni minister Amerike, da se zgradi 14 novih najmodernejših bojnih ladij, ki naj ojačijo mornarico, namenjeno za obrambo ameriške obale. — Svetovni mir, kje si še!

Poljska na razpotju. Francozi in Rusi snujejo blok vzhodnih držav, ki si medsebojno zajamčijo meje in varnost. Povabil so zraven poleg malih baltiskih držav tudi Nemčijo in Poljsko, ki pa sta vstop zaenkrat odklonili. Nemčija se je izjavila proti pač zaradi večjih svojih simpatij do skrite sovražnice Francozov Italije. Italija posnubi danes tudi že Poljake in je zato poslala v njihovo prestolnico ogrskega vladnega šefa.

Na vzhodu nova nevarnost. Med Rusijo in Japonsko so se odnošaji poostri. Vrhovni poveljnik vzhodne ruske armade je izjavil dopisniku nekega ruskega lista, da je vojna z Japonsko neizogibna. Njegova armada šteje sedaj 900.000 mož, Rusija pa lahko postavi na bojišče 16 milijonov vojakov, opremljene z najmodernejšim orožjem.

PODLISTEK

F. K. Meško:

Njiva.

IV.

„Dobro!“ je resno pritrdil sodnik. „A povedati vam moram še nekaj, Matija Petek. Zakon pravi: Ako kdo po krivem priseže, in se mu to dokaže, pride v ječo.“

V zadregi se je ozrl na odvetnika. A ta se je smehljaj, kakor bi pripovedoval sodnik prijetne šale.

Tedaj je malomarno, skoro zaničljivo skomolcnil. Sodnik ni več branil.

„Dobro, pa prisežite!“

Ko je stopil k mizi, kjer je stari sluga molče, počasi in svečano prižigal sveče, je začutil, da se mu kolena šibe. Ob svitu nemirno se zibajočih plamenov se mu je naenkrat zazdelo, da se Kristus na križu giblje, mu s kronano glavo odkimava, mu z razprtimi, okrvavljenimi rokami žuga.

Že se je hotel umakniti, glasno in skesano priznati: „Satan me je zmotil. A do take hudobije me ne pripravi.“ A v hipu se mu je v zlati svetlobi sveč zazibala pred očmi njiva, s pšenico posejana, vsa rumena kakor najlepša, pravkar iz peči vzeta pogača, vsa z zlatim solncem oblita.

Tedaj ga je spreletela ona bolesta, skoro divja strast in slast pohlepa in gladu po njivi, ki se ga je polotevala s tako bolno silo, kadar je doma pasel oči na njivi. V glavi mu je zašumelo in zaklepalo še glasneje.

Kakor v pijanosti je dvignil roko, da priseže.

A zdaj mu šumi v glavi še bolj bučno. Ali je kriva tega soparica v nizki, zatohli sobi? Ali vino? A v ta bobneči šum mu neprestano zveni oni plašni

Pismo v avgustu.

Op. ur. Uspelo nam je pridobiti za stalnega sotrudnika našega lista moža, ki ga odlikuje dober čut opazovanja razmer in vešče pero. V mesečnih pismih bo svojim bralcem podajal misli in utise iz svojih opazovanj in gledanja položaja.

Umor zveznega kanclerja je vse zavedne Slovence globoko pretresel in se zgražajo nad hitlerjanskimi zločini. Iz oči marsikaterega nevedneža in nezavedneža pa se je iskriko prikrito veselje nad nečuvnim zločinom. Niti eden zavednih Slovencev se ni udeležil upora proti državi, toda mnogo zaslepljenih narodnih nezavednežev, ki hočejo biti bolj nemški kakor Nemci sami, a niti ne znajo dobro nemško govoriti, je dvignilo orožje proti lastni državi. Umorjeni zvezni kancler nam je bil simpatičen, kar smo tudi javno pokazali. In sedaj pravijo naši ljudje: Dober je bil Dollfuss, samo predober je bil. Skoro bo že leto, kar je bila razglašena smrtna kazen za hitlerjanske zločine, a niti eden ni bil kaznovan, kot bi bil zaslužil.

Svoj čas so nas psovali za izdajalce, ker nam je bila dana možnost, da se izjavimo za Jugoslavijo ali Avstrijo. Pripadli smo Avstriji in se od tiste dobe postavili na dano stališče. Zmerjali so nas iredentiste, češ da škilimo čez Karavanke, a sedaj je marsikateri takozvanih „Kärntnertreu“ in celo bivši „Abwehrkämpfer“ dvignil orožje zoper državo, za katero se je svoj čas boril. Ta in oni, ki je leta 1919 z zavednimi Slovenci grdo postopal, kradel in ropal, sedi sedaj zavoljo upora v ječi. Kako se izpreminja svet, kako se vse prevrne! In ti zaslepljenci, ki govorijo doma slovensko, katerih žitje, obnašanje in narava niti zdaleka ni germanška in ki nimajo niti kapljice nemške krvi v sebi, ti zapeljanci hočejo biti Nemci, kitlerjanci! Kakšna nesmiselnost! Kakšna slepota!

Večina teh mladih ljudi je bila zapeljana, da je dvignila orožje in se sama niti ni zavedala, za kaj gre. Dva ali trije kolovodje so jih prisilili če je trebalo z najhujšimi grožnjami, dali so mladim fantom v roke puške, katerih prej še niso nikdar imeli in ne poznali, ter so jih tirali pred dobro oboženo eksekutivo; prej pa so jim vlivali poguma

še z alkoholom. Bili so polni navdušenja, ko še ni bilo nobene nevarnosti, ko pa se je pokazala resnica, so zbežali. Kolovodje se pri tem niso izkazali junake, ker so bežali prvi. Nekaj prisiljenih mladičev, katere so proti njihovi volji vzeli med se ali jih tirali pred seboj, je ponoči ob pravem času odšlo nazaj domov. Ostali so le avanturisti brez discipline, tvorili so jih delno bivši socialisti, slabo vzgojeni kmečki sinovi in še par po lastni krivdi zadolženih kmetov, ki so se pridružili pač z namenom, da na davkarji raztrgajo davčne knjige in dolžna pisma. Naivneži! Znani so celo slučaj, da je kdo zgrabil za puško z namenom, da bi nemoteno kradel in ropal, kakor so jim kolovodje obljubili. Pregovorili so končno še nekaj duševnih revežev in duševno manj vrednih mladičev „sirotejev“, ki sploh niso imeli pojma, zakaj gre, in se jim je kvečjemu zdelo imenitno, da morejo nositi svetlo puško, katere pač še svoj živi dan niso imeli v rokah. Ravno voditelji, ki so prvi zbežali, imajo na vesti smrt duševno nekotnega zaostalega fanta, katerega so pregovorili, da je šel z njimi, mu dali puško, s katero pač ni vedel ravnati in nezavedajoč se dalekosežnosti svojega ravnanja ni spoznal nevarnosti in padel smrtno zadet. Vse brezvestne voditelje bi morali že davno djati pod ključ, pa bi vse to izostalo. Gorostasno in značilno je še to, da so mnogi uporniki pri komisiji zaprosili za posojilo razdolžitvene akcije! Te junake je eksekutiva drugi dan takoj zaprla in spravila na varno. Prej tako bahaštvo in junaštvo, ko ni bilo nobene nevarnosti, pri aretaciji pa so bili ponižni kot jagnjeta.

Sedaj moledujejo stariši zapeljanih pri vseh mogočih instancah, da izprosijo svoje sinove iz ječe. Čudno, prej pa se ni vpraševalo teh instanc, ali se smejo udeležiti punta ali ne. Sicer so lahko brez skrbi, ker nedolžnim se ne bo hudega zgodilo, krivi pa zaslužijo svojo kazen.

Prizori zadnjih dni v juliju so tako lepo pokazali, kako je z vzgojo na deželi. Koder prevladuje krščansko življenje in se opravlja verske dolžnosti, so otroci dobro vzgojeni in se ne dajo pregovoriti do nepremišljenih dejanj. Kjer vladata v družini strah božji in očetova avtoriteta, spoštujejo duhovno in posvetno oblast. „Bodite pokorni gosposki, kajti ni oblasti razven od Boga. Tiste pa, ki obsto-

A sodnik je molčal. Srepa je gledal v pisanje na mizi; dva-, trikrat je kakor v težkih mislih priki-mal predse.

Nato je odvetnik napeljal tek razprave na drugo plat, na najvažnejšo. Ker Koren itak ne bo mogel plačati, naj bi dal Petku v zamenu njivo. In ker je tako siromaštvo v hiši, bi Petek iz dobrega srca navrgel še kak desetak.

Ha, kako je tedaj planil Peter pokonci! Še sedaj vidi pred seboj močne njegove zobe, kako se lesketajo izpod blelih, izpitih ustnic, kakor mrliču ali razdraženemu psu. Groza ga je spreletela in nehote se je umaknil, ko je planil slabotni bolnik proti njemu. In resnično, zdaj je bil hvaležen sodniku, da je potisnil zbesnelega soseda nazaj proti stolu in ga je poučil s karajočim, dasi ne prestrogim glasom: „Sedite, Koren, in mirujte! Tukaj ni krčma, da bi se pretepala.“ In še sedaj sliši tisti grozni Petrov smeh, napol krčevit smeh, napol bolesten, pljuča trgajoči kašelj, in njegov vzvik: „Njive se je polakomnil, ta zlodij, moje njive! Da bi ga božja strela!“ In jok Marijin sliši: „Jezus, res nas spravi ob njivo! Kako pa naj živimo?“

Gomazelo mu je po hrbtu in po vseh žilah ob telh prizorih. A še huje mu gomazi zdaj. Po vsem telesu čuti čudno grozo.

„Z vinom jo je treba pregnati! Utopiti jo je treba v vinu! — He, ali slišite? Vina!“

Kar se mu ni prigodilo še nikoli, da bi se bil napil — bil je preskop za tako potrato — se mu je danes. Sedel je v beznici malone vse popoldne. „Prevroče je še. Kdo bi hodil v taki žrjavici domov? Še spečem se na cesti!“

A v resnici je obsedel v krčmi, ker se je čutil med štirimi stenami varnejšega nego zunaj na cesti, pod milim Bogom.

S pijačo je hotel umiriti oni šumeči vihar v glavi. S pijačo je hotel izplakniti iz glave vse nepri-

krik Korenkin: „Jezus, res bo prisegel. Po krivem!“

Jasneje ga sliši zdaj, nego ga je slišal v sodnijski sobi. In bolj globoko, bolj skeleče mu reže zdaj v srce.

In še vedno vidi pred seboj njene širokorazprte, prestrašene oči, kakor jih je videl uprte v se, ko se je ob tistem vzkliku zbegane duše nehote ozrl proti njej. Čutil je jasno, da v njeni grozi ni samo strah za one goldinarje, ki so zanjo sicer premoženje. Je tudi strah pred grehom, strah za njegovo dušo.

In še vedno vidi pred seboj Korena, sedečega ob Mariji na stolu. Sam sodnik mu je ponudil stol, ko je videl, da se od slabosti komaj drži pokonci. — Matija ni prav vedel, ali naj sodniku to zameri, ali naj v mislih hvali njegovo dobroto. A to je čutil iz vsega sodnikovega vedenja: „Meni bi te dobrote ne storil!“ — Vidi Petra, kako sedi na stolu, sem proti njemu nagnjen, usta nekoliko odprta, glasno sopeč, vmes pokašljujoč, in kako strmi vanj z velikimi, od boleznih in razburjenja vročimi očmi, kakor da gleda prikazen. Sliši še njegov stisnjeni, srda polni glas, ko miri ženo: „Če ima dve duši, naj! Če ima samo eno, ne more.“

Vmes pa zapovedujoči sodnikov glas: „Tiho! Ko vaju bom vprašal, govorita!“

Že mu je omahovala roka, kar se ga je naenkrat polastil poleg pohlepa po njivi še velik srd na Korena in Korenko. Spet je odločno dvignil roko. Iztegnil je prste in je s trdim glasom govoril za sodnikom prisego.

Komaj je slišal lastne besede, tako mu je šumelo v glavi, tako je bobnelo okoli njega.

Ko je izgovoril, je zbočki pogledal sodnika. Glej, kako resen in mrk stoji onstran mize. Ga bo li zdaj udaril naravnost v lice in zavpil s svojim osornim glasom: „Po krivem si prisegel, goljuf!“

jijo, so postavljene od Boga. Kdor se upira oblasti, se upira božjim odredbam in si nakoplje večno pogubljenje." (Tako sv. Pavel v pismu do Rimljanov.) Če v družinah ne poznajo Boga, otroci ne izkazujejo tsarišem spoštovanje, ljubezen in pokorščino in se upirajo tudi državnih oblasti. Kf.

DOMAČE NOVICE

Z Zile (Nacijske revolte in drugo). Že skoro dve leti so naciji vznemirjali našo slovensko dolino. Šteli so se za prave Germane. Kdor ni bil njihovega prepričanja, je bil v njih očeh manjvreden. To so eksercirali in peli svojo himno. In tudi dekleta! Nekatera so kar norela za njimi. Žal, da so podpirali to protidržavno gibanje tudi tukajšnji učitelji. Učiteljska zveza šmohorskega okraja, katere vodja je melviški nadučitelj Sames, je lansko leto pristopila enoglasno k nacijem. Plačevali so vestno svoje mesečne doneske. Nadučitelj Sames je celo obdolžil v uradni seji pri okrajnem glavarstvu v Šmohoru slovenske župnike, da „štrlijo čez mejo“ v Beograd! — Na dan sv. Ane zvečer so frčali nacijski agitatorji z motornimi kolesi po vsej dolini. Trgali so svoje zapeljane žrtve iz postelje in dajali puške na napad. Dejali so jim, da sta Dunaj in Gradec, pa tudi že Celovec in Beljak v narodno-socialističnih rokah, da je avstrijsko vojaštvo prestopilo k Hitlerju i. t. d. Obljubljali so jim hkrati masne državne in deželne službe. Na Čajni so vstaši res zasedli pošto in orožniško postajo. Med njimi smo videli dva učitelja in — dimnikarja. Iz Blač se jim je pridružilo osem fantov. Sedaj so že v Wöllersdorfu. V čaški občini pa so dosedaj zaprli 32 nacijskih. V Šmohoru, največjem nacijskem gnezdu je bilo vse tiho. Domovinske čete iz Gornje Zile so se namreč tiho zbrale in šmohorski naciji so opstali — zajci. V župnijah, kjer še teče slovenska kri, je bilo vse mirno. Slovenec je zvest narodu in državi! Nezavedni pa izdajajo narod in zato tudi ne poznajo zvestobe državi. Kako se čudno maščuje usoda! Tisti, ki so nas vedno črnili kot iredentiste, so sami postali pravi iredentisti in morali končno v zapor ali prosit gostoljubja v — Jugoslavijo. — V Blačah smo 4. avgusta pokopali ob veliki udeležbi iz vse Zile pridno in dobro ženo Mojco Selanko, ženo dež. svet. Ferliča. Umrli je v 47. letu. Pogreba se je udeležil tudi dež. glavar in še vrsta drugih gospodov. Pogreb je vodil šmohorski dekan. Rajna je bila velika dobrotnica ubogih ter tudi družbenica naše slovenske Marijine družbe. Bila je tudi botra novih zvonov pri Našej Gospej v Grabnu. N. p. v. m. (Op. Neresnično jo

jetne spomine, težke misli, temne slutnje. Zakaj prav nič veselja ni bilo v srcu in v mislih, kakor si je poprej tako lepo domišljeval.

Deloma se mu je posrečilo, da je polagoma nekoliko pozabil današnje dogodke. Tem več je razmišljal o njeni.

A dasi je neprestano mislil nanjo, trudil se, da misli nanjo, v nadi, da mu spomin nanjo razvedri dušo, razveseli srce, se je na skrivnem, globoko v srcu, skoro bal trenutka, kadar jo spet zagleda.

Kaj, če bi se dogodilo, kar je slišal nekoč: Krvavi pot je zakrvalil iz njive, ko je stopil nanjo skopuh, ki si jo je po krivici pridobil. Drugi lakomnik in krivičnik je zagrabil prgišče prsti, da si jo ogleda, ker je zdaj njegova last; a v hipu so se mu pocedile krvave kaplje izmed prstov; z grozo je zalučal krvavečo prst od sebe in je zbežal. Tretjemu je klicala vsa njiva, prst, kamenje, strnišče, še osat: „Goljuf! Goljuf!“

Kaj, če bi danes pred njim njiva zakrvala! Če bi zavpila, kadar ji pride blizu: „Po krivem si prisegel!“ Ob belem dnevu, da bi slišal Peter v svojo bajto!

Zgrozil se je. Z drhtečo roko je segel po kozarcu, v dušku izpil.

„Vina!“

A naposled se je bilo vendar treba napraviti na pot.

Precej se je gugal, ko je šel iz mesta. Od časa do časa je z levim očesom zamižal. Z obema je videl vse po dvoje.

Ko je bil zunaj mesta, na prašnati cesti, se je polzavedno razveselil. Bila je prazna, kakor daleč so videle motne oči. Ne bi rad srečal človeka, posebno znanega ne, kakor Kajni ni rad srečal Boga, ko je ubil brata.

(Dalje sledi.)

je „Bauernzeitung“ imenovala: eine deutsche Frau. Bila je vendar Slovenka, hči slovenskih starišev). — Še nekaj naj poročamo iz Blač! Rulov Franc, sin tukajšnejega malega slovenskega kmeta, je služil vojake pri lovskem bataljonu števil. 11. in bil o priliki revolte komandiran v Špital. Tam ga je zadela nacijska krogla v srce. Avstrijski predsednik mu je za njegov vojaški čin podelil zlato medaljo za zasluge za zvezno državo Avstrijo. Vsaj mala tolažba očetu i posebno materi, ki je svojega Fronca nad vse ljubila.

Dobrla ves (O revolti). Ko smo 25. julija zvečer sedeli ob radiu in poslušali dunajske novice, presenečeni čujemo poročilo min. Feya in sedanjega kanclerja Schuschnigga, ki sta poročala o zlovesnem napadu hitlerjancev na kanclersko palačo in o umoru kanclerja Dollfussa. Vest o umoru nas je presunila kot bi šlo za dobro zanega nam prijatelja in zaščitnika. Dan navrh pa se je že govorilo o nacijah pri Miklavcu, ki da so razorožili tamošnje orožnike. Takoj je bil alarmiran tukajšnji Heimatschutz, kar je privabilo vse ljudstvo na cesto. Drugi dan so se pridružili našim še člani sinčevaškega Heimatschutza in razpršili prodirajoče nacije ter zasedli Miklavčevo. Nekam čudno nam je bilo ob streljanju pušk in regljanju strojníc, a žrtev ni bilo nobenih. Dne 30. julija pa je voditelj tukajšnjega Heimwehra hotel aretirati P. Zundra pd. Gurjanovega iz Belovč. Ko ga je ta zagledal, je oddal nanj pet strelcev in ga ranil, sam pa ubežal. Prijeli so ga, ko je hotel čez Topico v Jugoslavijo. Kurat je izven nevarnosti, ker je krogla obtičala, Zunder pa bo najbrže preskrbljen za dalje časa.

Čistilo se bo v uradih od zgoraj. Dunajska „Reichspost“ piše minuli teden: Ravnatelj urada deželne vlade Ferdinand Wolsegger, pred katerega očmi so se razvijale nezdržne razmere v deželi, bo odstavljen in pride na njegovo mesto dosedanji okrajni glavar nižjeavstrijskega mesta Amstetten dvorni svetnik Alfonz Kryza-Gersch. Svojo službo nastopi v najkrajšem času. Sledilo bo nato čiščenje v uradih raznih okrajnih glavarstev. — „Kärntner Tagblatt“ piše k dunajskemu poročilu: Pravi vzrok čiščenja v političnih uradih ni toliko ravnatelj Wolsegger, kot pa bivši deželni glavar Kernmaier, ki je zavestno puščal stare razmere v politični upravi. V naših časih je treba predvsem ravno smer in jasno stališče. Kernmaier bi šel že preje, da bi mu tega ne branili Winkler (bivši vodja Landbunda) in njegovi ožji prijatelji. V deželi imamo že okrajne glavarje, ki ne izpolnijo samo svoje službe, marveč so povrhu celo še člani narodno-socialističnih celic. Le tako je zamoglo priti do žalostnih dogodkov v juliju. Mnogo sedanjih aretirancev ni bilo prijateljev, če bi pred letom vedeli, da gre za resnico. Velika in težka krivda leži na deželni politični upravi. Pravična strogost ob pravem času bi prihranila mnogo žalost družinam, nepravilna dobrohotnost pa je vzrok novih nesreč. In potem beseda o nacionalni misli v Avstriji! Naj se danes končno prizna, da tej misli se noben nasprotnik nemškega naroda ni toliko škodoval, kot pa vse obsodbe vredna politika nemških nacionalcev.

Škocijan. Najvažnejše novice vam poročam tele: Radi dolge zime in snega in ker zemlja ni bila zmrzla, so letos tudi pri nas žita slabo prezimila. Ker je bil povrhu še slab in neugoden čas ob cvetu, dajejo prav slab pridelek. Sicer še v naši zgornji Podjuni nismo imeli toče, kakor je obiskala reveže v pliberškem okraju, kjer ne bo semena in ne kruha, vendar bodo morale naše gospodinje z domačini vred biti previdne in štedljive ter vse porabiti, da se bodo preživele do prihodnje letine naše kmečke in delavske družinice. Uboga hiša in otroci, kjer mati in gospodinja ne zna šparati! Jelite! Mi v Škocijanu tožimo, ko imamo Klopinsko jezero, kjer je letos v razmerju z drugimi letovšči in jezeri bilo gotovo veliko število tujscev, čez 500! Kako naj je potem drugod, kjer še teh postranskih milijončkov ni? — V celovški bolnici je 2. avgusta umrl in bil 4. avgusta sem prepeljan upokojeni vseučiliščni profesor dvorni svetnik dr. Ludovik Hecke, posestnik znane lepe vile ob Klopinskem jezeru. Ker je bil rajni profesor znan strokovnjak v rastlinskih boleznih in ker je znal sila praktično predavati in svoje nauke humoristično zabeliti, se ga z veseljem spominjajo njegovi nekdanji učenci iz dunajske visoke šole za kmetijstvo. Ti učenci zavzemajo povsod po svetu odlična mesta, n. pr. visokošolska profesorja Ulmanky in Esenko v Zagrebu. Rajni profesor je imel lep pogreb. Mnogoštevilnim letoviščarjem se je pridružilo veliko domačinov. V slovo sta mu na grobu govorila č. župnik Poljanec in univerzitetni prof.

dr. Helebrand. Resni in prijazni profesor, ki je lepo spravljen s svojim Sodnikom umrl, naj počiva v miru!

Št. Jakob v Rožu (Jubilej petdesetletnice požarne brambe). Julijski dogodki so bili vzrok, da je odpadlo za 29. julija napovedano slavje brambine petdesetletnice. Načelstvo je sedaj določilo novi termin gasilskega jubileja, ki je **9. september**. Spored ostane neizpremenjen. Dopoldne ob 9. uri sv. maša za umrle gasilce, nato polaganje venca pred spomenikom padlih. Popoldne ob 2. uri na dvorišču Cvitarjeve gostilne sprejem in pozdrav gostov, slavnostna pesem, tajnikovo poročilo o brambini zgodovini, slavnostni govor, izročitev diplom častnim članom in defilacija pred zastopniki oblasti in jubilanti. Nato vaja brambe in naraščaja in veselica. Načelstvo je uverjeno, da se njegovemu vabilu odzovejo rojaki od blizu in daleč v čim večjem številu. Saj bo to jubilej prve in najstarejše rožanske požarne brambe!

Kamen. Ljubljanski „Slovenec“ poroča iz Maribora, da je tam naplavila Drava mladega, od 20 do 30 let starega moškega z belimi lasmi. Spravili so ga v mrtvašnico. Gotovo je bilo to truplo Štraserjevega Petra, ki se je začetkom julija ponesrečil pri kopanju pod železničkim mostom. Počivaj v miru tam doli v jugoslovanski zemlji, dobri mladnič, sorodnike in kamenjske tvoje tovariše pa tolaži Bog. — Za Hitlerja povodom nemirnih dni koncem julija naša okolica ni imela nobenega zanimanja in nobenih prijateljev. Znak, da smo tudi tod še zdravi.

Celovec. (Raznoterosti.) V sredo 15. t. m. se je v Porečah vršil pogreb ponesrečenega princa Gonzala, sina bivšega španskega kralja Alfonza. Sprevod je bil značaju rajnega primerno veličasten. Zvezno vlado je zastopal minister major Fey, deželo pa glavar Hülgerth s polkovnikom Bargerjem in drugimi višjimi deželnimi uradniki. Udeležila se ga je tudi soproga zveznega prezidenta Miklase, ki se nahaja na letovanju v Vrbi. V sprevodu je korakala četa vojakov in Heimatschutza. V teh dneh je dospelo na poreški poštni urad nad 600 žalnih brzojavk, med drugimi tudi od kraljevskih družin v Angliji, Italiji in Švedski. Pogreb bi se po prvotnem načrtu imel vršiti v Parizu, a ga je španski kralj izrečno želel v Porečah. Umrli princ ima še dva brata in dve sestri. — V dneh od 25. avg. do 3. sept. se vrši v Celovcu na običajnem prostoru ob šentrupertski cesti jesenska obrtna razstava, ki obeta biti dobro obiskana. — Čuje se še, da bi imel biti začetek jesenskega puka na celovških šolah preložen za štirinajst dni na 1. oktober.

Sele (Razno). V Boroveljskem vrhu na Grlovcu seka partija selskih drvarjev. Kraj je zelo strm in nevaren za delavce. Čeravno so drvarji izkušeni in previdni, jih letos zaporedoma zadevajo nezgode. Janezu Maku je vigradi poškodovalo stopalo, Feliks Ogris se je vsekal v nogo, najtežje pa je v soboto 11. avg. ponesrečil Hirsov Foltej Oraže. Dobil je težke notranje in zunanje poškodbe, da so ga morali takoj prepeljati v celovško bolnišnico in je dvomljivo, če še ozdravi. — Vsled porušene bajtiške ceste se je letos promet iz Sel obrnil na homeliško cesto, po kateri se tudi sicer izvažajo mnogo lesa. Toda ta cesta je ozka in ima več nepotrebnih klancev. Zdaj jo bo občina s podporo dežele in prispevkom šmarješke občine in interesentov razširila in klance koliker mogoče izravnila. Tako bo dobilo zopet 20 brezposelnih dela za dva mesca. — Čebele na smreki letos vsled neugodnega vremena niso dobile ničesar. Iz celovške okolice je bilo tu na paši več sto panjev, pa so čebelarji imeli le mnogo stroškov z vožnjo a nič strdenega dobička. Da bi se le nam ne godilo enako z ajdovo pašo!

Globasnica. (Župnik Jernej Pšeničnik je umrl.) Dne 14. t. m. je umrl č. g. Jernej Pšeničnik, globaški župnik. Postal je žrtev črevesnega raka, kateremu je kljub trikratni operaciji podlegel. V tej izredno hudi bolezni se je rajni izkazal vriga duhovnika, ko je z neverjetno potrpežljivostjo prenašal hude bolečine in tešil svojo bol v pogostih pogovorih s svojim Gospodom. Č. župnik je dosegel starost 61 let, bolehal je dve leti. S svojo župnijo je bil zvezan v njeni boli in njenem veselju. Ni bil samovrl in goreč dušni pastir, sodeloval je tudi kot odbornik pri upravi globaške občine in dolgo let vodil kot blagajnik tukajšnjo posojilnico. Končno je bil priznan gospodar in v svoji marljivosti in skrbi vzor posvetnim gospodarjem. Njegova zadnja pot dne 18. t. m. je dokazala veliko spoštovanje, ki ga je do svojega dušnega pastirja gojila globaška fara. Pogreba se je udeležila ogromna množica ljudstva. 29 duhovnikov je spreml-

